

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Γ'.

ΑΘΗΝΑ, ΣΑΒΑΤΟ, 14 ΤΟΥ ΓΕΝΗΑΡΙΟΥ 1912

ΑΡΙΘΜΟΣ 462

ΕΝΑΣ ΛΛΟΣ ΥΨΩΝΕΤΑΙ ΑΜΑ ΔΕΙΞΗ
ΠΩΣ ΔΕ ΦΟΒΑΤΑΙ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ
ΨΥΧΑΡΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

CHARLES BAUDELAIRE. 'Από τὰ «Μικρὰ ποιήματα σὲ
πρόξιν». XXXVII. Χαρίσματα τοῦ Φεγγαριοῦ μετάφρ.
"Εσπερος).

ΤΑ ΔΕΚΑΧΡΟΝΑ τοῦ «Νουμά».

Α. Ε. Κονβέντες. Παιδιακήσια χαρὰ καὶ λύπη

ΜΥΡΤΙΩΤΙΣΑ. Στὴ μοναξιά μου.

ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΣ. 'Ο προϋπολογισμός.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΣ. Πολιτικὴ 'Επ.θεώρηση.

ΓΙΩΡΓΟΣ Ν. ΠΟΛΙΤΗΣ. Intérieur.

Α. ΤΡΑΝΟΣ. Φιλελεύθεροι (Γ').

ΨΥΧΑΡΗΣ. 'Εκπαιδευτικὸς "Ομιλος.

ΨΥΧΑΡΗΣ. Πεζὰ τραγούδια.

Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ. — ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΠΕΖΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Α'.

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

'Ο χειμώνας! 'Ο χειμώνας! Νά τος, νά τος ποὺ
ζυγώνει. Πάει ποὺ πάει τὸ καλοκαίρι. Πάει ὁ ἥ-
λιος. Πάνε τὰ λουλούδια. Πάνε τὰ μπάνια. Οἱ πε-
ρίπατοι πάνε, πάνε οἱ μακρινὲς οἱ κουβέντες μὲ τὴν
ἀγαπημένην σὲς ἀκρογιαλιές.

Φυσᾷ ἕνας ἄνεμος μπούζι. Πέφτουνε τὰ φύλλα...
Τί καλὰ! Θάψῃσω τὴν ἐξοχή, νὰ γυρίσω στὴ χώρα.
Θὰ καθίσω κοντὰ στὴ σόμπα, στὴς λάμπας μου τὸ
φῶς, ξεφυλλίζοντας κανένα βιβλίο καινούργιο, μυρί-
ζοντας τοῦ φρέσκου τοῦ τύπου τὴ μυρωδιά, ἐνῶ στὴν
τῆξή μου κάπου θὰ σιγοχαδέσω τὸ βραδασάκι τῆς
μονάκριβης ποὺ θερμὰ μὲ προσμένει τὴν ἀβριανή,
στὸ καμαράκι τῆς τὸ ζεστό.

Κεριακή, 15 τοῦ "Αη Δημήτριου, 1911.

Β'.

ΣΑΝ ΤΟ ΚΙΤΡΟ

'Εσὺ σὰν τὸ κίτρο μυρίζεις. 'Εσὺ τὰ κίτρα μοῦ
θυμίζεις ποὺ μοσκοβολοῦνε στοὺς κάμπους τῆς Χιός.
Κι ὥστόσο δὲν τὰ ξέρεις τὰ κίτρα τῆς πατρίδας.

'Εσὺ ἐκεῖ κάτω δὲν πῆγες, κόρη μου ἀγαπημένη.
Σ' ἔφερα μέσα μου ἐγὼ ἀπὸ τὸν τόπο τὸ μακρινό,
ποὺ τὸ πόδι σου δὲν τὸ πάτησε ποτέ σου, κι ἀπ'
ἐπου βαστάς τὴ γλυκαῖά σου τὴν ἀγρία μυρωδιά,
ποὺ στῆς Δύσης τὰ λιμέρια ξυπάζει καὶ μεθὰ, σὰν
τὴν πρωτότυπη, τὴν ἀπόμακρη, τὴ μεγαλογέννητή
σου τὴν ποίηση.

Δεφτέρω, 16 τοῦ "Αη Δημήτριου, 1911.

Γ'.

ΣΤΟ ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΡΙ

Σὲ κοίταζα, παιδάκι μου ἀπαλό, καὶ κουβεντιά-
ζαμα μαζί στὸ ἥσυχο μου τὸ σπουδαστήρι, ἐπου σοῦ
ἀρέσει νὰ θωρᾷς ἐλόγουρά σου τὰ ξύλινα τὰ ῥάφια,
φορτωμένα βιβλία, ποὺ ἀνεθαίνουνε ἴσια μὲ τὸ τα-
δάνι. 'Εχουμε τὰ ἴδια γούστα κ' οἱ δύο, ἀγαπητέ
κ' οἱ δύο μας τὰ βιβλία εἶναι ἴσως γιὰ τὸν πατέρα
ἢ μεγαλύτερη χαρὰ, νὰ βλέπῃ στὴν κόρη του ἀπα-
ράλλαχτο καὶ συνάμα μεταμορφισμένο, τὸν ἐαυτό του.

'Ετσι καὶ σὺ, μικρή μου, συχνά, χωρὶς νὰ τὸ
κάμῃς πίτηδες, σὰν τὸ μαῖμουδάκι τὴ μαῖμού, θυ-
μίζεις τὸν πατέρα, μόνον ποὺ στὰ κινήματά του, στὸ
νοῦ του, στοὺς πόθους του ἔδωσες καινούργια, δική
σου μορφή. Τὴν ποίησή του—ἀν ἔχει ποίηση τὴν
ἐκαμὲς μουσική, βιολί τὸ χαρτί του, τὴν πέννα του
δοξάρι.

Γιὰ τοῦτο, μιὰ μέρα, σὰ μείνῃ ἔρημο τὸ σπου-
δαστήρι, ἀπὸ ἀδειάσουνε τὰ ῥάφια καὶ φύγουνε
κάτω μακριὰ τὰ βιβλία τῆς ἐπιστήμης ἢ τῆς φιλο-
λογίας, θὰ βάλῃς ἄλλα ἐσύ, θὰ βάλῃς ὑπερες, σι-
νάτες, συμφωνίες. Θάλλῃξ ὅση τὸ σπουδαστήρι.
Θάλλῃξ φωνή. Βιολιά θὰ κρέμουνται στοὺς τοί-
χους ἐκεῖ ποὺ κρέμουνται κορνίζες τραγούδια ἠθῶ-
ντηχοῦνε καὶ ποὺ βροντοφωνοῦσε στίχους ὁ πατέρας.

Καὶ ἔμω, μαῖμουδάκι μου ἐσύ, ἀν καὶ περά-
σουνε χρόνια καὶ χρόνια, ὅσο κι ἂν εἶναι τὸ διά-
στημα καιροῦ ποὺ θὰ μᾶς χωρίζῃ, ἐγὼ θαρρῶ πὼς
θὰ εἶμαι πάντα ἐκεῖ, ἐκεῖ ποὺ εἶσαι, γιὰτὶ ὅλα πάντα
θὰ τὰ ζωντανέω τὸ φύσημα τῆς ἰδίας ψυχῆς.

Τρίτη, 17 τοῦ "Αη Δημήτριου.

Δ'.

ΣΤΑ ΘΕΡΑΠΕΙΑ

Εἶμαι στὸ Περρῶζι, κάτω στὴ Δύση τῆς Γαλ-
τίας, κάτω στὰκρογιαλίας τῆς Μπρεττανίας μακριά.
Βγαίνω περίπατο. Πάω στὸ λιμάνι. Πάω ἴσια μὲ τὴν
ἀκρὴ τοῦ ριχτιμοῦ. 'Η θάλασσα στὰ πόδια μου
παίζει. Στέκουμαι στὸ ριχτίμι καὶ τὴ θωρῶ. 'Αξαφνα
ἢ σκηνὴ ἀλλάζει μοῦ φαίνεται πὼς στέκουμαι τώρα

σ' άλλο ένα ριχτίμι, εκεί κάτω στο Μπογάζι, στα δικά μας τὰ λιμέρια. Είμαι στὰ Θεραπειά. Στέκουμαι στο ριχτίμι και φωνάζω τὸν καϊζή. Ἐρχεται, και πειδὴ τὸ κύμα σαλέβει, γιὰ νὰ μὴ χτυπήσῃ τὸ καϊκι, ἀπλώνει τὸ χέρι και μὲ τὴν ἀπαλάμη βαστά τὴν πέτρα. Πατῶ και κάθουμαι. Είμαι φράγκικα ντυμένος, τσιλικός, τῆς μόδας. Ὁ καϊζής, Ῥωμιός, μὲ τίς βράκκες. Τὸ μπρούντζινο τὸ πρόσωπό του, ἀκίνητο, σοβαρό. Δὲ χωρατέβει. Ἀπ' ὧς δηλαδὴ. Μὰ μέσα του πάντα χωρατέβει ὁ Ῥωμιός. Μέσα του τὸ λοιπὸ και ὁ καϊζής χαμογελά.

— «Κανένας Φράγκος! Νὰ τοῦ δείξω τὸ κουπί πὺ τραβοῦμε μεις ἐδῶ».

Ἔτσι λέει, και γὼ πάλι, πὺ εἶμαι πὺ μαργιόλος ἀκόμη, τοῦ ἀπαντῶ, ἀπὸ μέσα μου σὰν και ἀφτόνε.

— «Καϊζή μου Θεραπειανέ, ὅση μύτη και ἂν ἔχεις, δὲν τὸ μυρίστηκες πὺς ἐγὼ γιὰ σένα δουλέδω πὺ πολὺ παρὰ πὺ θὰ δουλέψῃς γιὰ μένα τὸ Φράγκο» δὲν τὸ ὑποψίαστηκες πὺς ἐγὼ σ' ἀγαπῶ, ἐνῶ ἐσὺ μὲ περγελάς; δὲν τὸ κατάλαδες πὺς σὲ ξέρω καλλήτερα παρὰ πὺ ξέρεις τὸν ἐαφτό σου ὁ ἴδιος, γιὰτὶ στὴ γλώσσα σου και στὴν ψυχὴ σου κατέδηκα πὺ βαθὺ παρὰ τὸ κουπί σου πὺ ἀνάλαφρα βουτᾶ στὰ νερά τοῦ Μπογάζιου.»

Τετάρτη, 18 τοῦ Ἀπ' Δημήτρη 1911.

Ε.

ΨΑΡΑΣ

Ὁ λογισμός μου ὅλο σὲ σένα τρέχει, ἐσένα παντοτινὰ ἢ φαντασία μου σὲ γυρέβει, ἐσένα πολεμῶ νὰ ψυχολογήσω, Ἀργύρη μου Ἑφταλιώτη, πολύξερε, πολύτροπε Ῥωμιέ μου ἐσὺ. Τί και τί δὲν καταπιάνεσαι, πὺ δὲν πετᾶς, τολμητερό πουλί μου; Ἀξαφνα σὲ βλέπω, ἐκεῖ κάτω, στὰ γκριζόθολα, στὰ σκότεινα, στὰ μάδρα τὰ κύματα τῆς Ἀγγλίας, φαρὰ! Κάθε χρόνο, τὸ καλοκαίρι, τραβᾶς στὸ Πορτινί τὰγαπημένο σου, τὸ νησί τοῦ Μάνη και φαρέβεις. Ἀπὸ τὸ πρῶτ' ὡς τὸ βράδι, ἀλάκαιο ἓνα μῆνα, μὲ τὴ βόλτα στὸ χέρι, κάθεσαι ὥρες ἀλάργα και πιάνεις ψάρια.

Ὁ ἄγγλος ὁ βαρκάρης πὺ σὲ πηγαίνει ὧς, πὺ σου ἐτοιμάζει τὰγκίστρι και πὺ ρίχνει στὸ καλάθι τὸ ψάρι τὸ σπαρταριστό, θὰ ῥωτᾶ μὲ τὸ νου τοῦ.

— «Ἐγὼ, γιὰ τίς ἀμαρτίες μου τρέχω και φαρέβω. Ἀφτός ὁ ξένος τί ἀνάγκη ἔχει και γιὰτὶ ἐρχεται;»

Ῥωτῶ και γὼ. Γιὰτὶ πηγαίνεις; Γιὰτὶ ἀφίνεις ἀξαφνα γυναίκα, παιδιά, φίλους και δικούς, γιὰ νὰ κρυφτῇς στὸ Νησί σου ἐκεῖ πέρα; Μήπως τὸ Νησί τῆς μάννας σου θυμίζει; Μήπως σου θυμίζει τὴν πατρίδα; Τοὺς φαράδες μας; Τὰ ψάρια μας; Τὴ θάλασσά μας; Ἐσὺ κάτι θάχῃς βαλμένο μὲ τὸ νου σου, δὲ γίνεται. Ἀχ! γιὰ πὺς μου το πιά, νὰ τελειώσῃ τὰ ψάρια, σὰν τὰ πάνεις, τοὺς λὲς τίποτες; Ἡ τοὺς μιλάς τάχα, γιὰ νὰ τὰ πιάσῃς; Τὸ σκοπὸ

σου τὸν κρύφιο προσπ θῶ νὰ καταλάβω. Και ποῖς ξέρει; Μπορεῖ νὰ τὸν κατάλαβα κιόλας.

Γιὰ νὰ διοῦμε.

Θαῤῥῶ πὺς πὰς και φαρέβεις πέρα μακριά, γιὰ νὰ γλυτώσῃς μὲς στιγμὴ ἀπὸ τὴ σκληριὰ τῆς ζωῆς.

Σκλάβους μὰς βαστά ὅλους μας ἡ ζωὴ — και ὁ ἄθρωπος διψᾷ τὴν ἐξουσία.

Και τί κάνει, φίλε μου Ἀργύρη, τί κάνει ἀλάργα ὁ Ῥωμιός, σὰν πὰι νὰ φαρέψῃ; Ἀναπνέει τὸν ἄγιο τὸν ἀέρα τῆς λευτεριᾶς — και νὰ ποῦμε τὸ νοστιμώτερο, ἐξουσιάζει! Βέβαια! Γιὰτὶ κοιτάζε πὺς τὸ λέει ὁ Ῥωμιός; λέει πὺς πιάνει ψάρι. Τὸ πιάνει και ἅμα τῷπιασε, δικό του εἶναι, τὸ ἐξουσιάζει· νὸ πετᾶ ἢ τὸ βαστά, ὅπως θέλει. Πήγαινε ὧμως, στὴ ζωὴ, νὰ πετᾶξῃς ἢ νὰ βαστάξῃς ὅπως σου καπνίσῃ· ἀδύνατο. Στὸ ψάρεμα, πολὺ δυνατό.

Θᾶπρεπε νὰ μὰς σκαρώσῃς κανένα βιβλιαράκι τῆς ψαρικῆς, πραχικῆς, μὰ και ψυχολογημένο. Κάποτες τάξιώθηκα νὰ τὰκούσω ἀπὸ τὸ στόμα σου τὸ χρυσό, τὰ ἱστορικὰ σου μὲ τῆς θάλασσας τὰ παιδιὰ. Ποτέ σου δὲ θυμάσαι, ποτέ σου δὲ μοῦ ἀνάφερες ὅσα ἐπιασες. Γιὰτὶ; Γιὰτὶ ὁ ἄθρωπος τὴν ἐξουσία τὴ χορταίνει, ὅτι πὺ τὴν ἔχει. Μοῦ κουδέντιαζες πάντα γιὰ κείνα πὺ δὲν ἐπιασες, πὺ τὰ τραβοῦσες, τὰ τραβοῦσες, ἀνάθεμάν τα, και ἀξαφνα ξεφέδγανε, ξεγλιστρούσανε ἢ σπάνανε τὸ σκονί. Πὺς πὺς σπάνανε τὴν ἐξουσία τοῦ ἀθρώπου και γιὰ τοῦτο δὲν τοὺς τὸ ξεχνᾷς.

Παρηγορήσου, ἀχ! παρηγορήσου, πολύτροπε, πολύξερε μου ἐσὺ Ῥωμιέ, πὺ και τὰ ψάρια τοῦ γιαλοῦ, και τὴ γλώσσα τοῦ κάμπου ἐξουσιάζεις, πὺ ἐξουσιάζεις και τᾶμοιρά μου ἐδῶ τὰ τραγοῦδια τὰ πεζά.

Δεφτέρα, Χριστούγεννα, 1911.

Ζ.

ΜΠΑΞΕΒΑΝΗΣ

Μαζὶ μὲ τὸν πόθο τῆς ἐξουσίας, μέσα μας τρέμει, ἀπὸ γεννησιμιό μας, ὁ θεὸς, ὁ γλυκὸς ὁ πόθος τῆς μυρουδιάς, πὺς τῆς ποίησης ὁ πόθος!

Κ' ἔτσι, φίλε μου, στὸ Χούλλι — τί ὄνομα, θε μου! τὰκούς και κρυώνει ἀμέσως! τὰκούς κ' ἔχεις ὀρεξὴ νὰ χουχουλωθῇς! — στὸ Χούλλι κάτω τῆς Ἰγγιλιτέρας, πηγες τοῦ λόγου σου και μὰς ἔκαμες ἓναν μπαξέ, πὺ μὰς τονὲ φύτεψες τριανταφυλλίς.

Φαίνεται πὺς οἱ ξένοι, σταν ἐρχονται σπῖτι σου νὰ σὲ πισκεφτοῦνε, καθοῦνται και ἀνοίγουνε τὰφτιά τους νὰφουκραστοῦνε ὅσα ξέρεις νὰ τοὺς πῇς γιὰ τίς τριανταφυλλίς σου, γιὰ τὴν ψυχὴ τους, γιὰ τίς ἀγάπες τους, γιὰ τὴ ζούλια τους, ἐπειδὴ κ' εἶναι, λέει, φοβερά ζουλιάρες.

Και τοὺς μιλάς ἐσὺ τοὺς ξένους, μὲ τὸ ὕφος σου ἐκείνο τὸ ἀπλό, τὸ ἀπαλό σου τὸ ὕφος, πὺ ἀκόμη και σὰν ὑφώνεται ἢ κουδέντα ὡς τάντικείμενα τὰ πὺ φιλοσοφικά, τὰ πὺ σπουδαία, λὲς και πάντα χαμογελά.

Γιὰτὶ νὰποροῦνε οἱ ξένοι, πὺ τόσο νόστιμα τοὺς ξεδιαλίζεις τᾶφταστα μυστικὰ τῷ λουλουδιῶνε, ἀφροῦ

Ένας μπαξές, ένα μπαξεδάκι από τριανταφυλλίες είναι ή ζωή σου, τριανταφυλλένια μου έσύ ψυχή; Ψυχή τριανταφυλλένια που άγάπησες μιὰ γυναίκα μονάχα και μονάχα μιὰ Ίδέα. Τριανταφυλλένια ψυχή, που κανέναν δεν κατάλαβε τη φίλια σάν και σένα. Έσύ με περέχυτες και μένα μυρουδιές. Έσένα έγω θά σου χρωτώ την άληθινή μου την άθνασία, έπειδή έσύ έμένα, μ' όλους μου τούς λεκές, με τούς θυμούς, με τις παραξενιές μου, πάντα μ' άγάπησες και πάντα, για να λένε κατόπι. «Κάτι θάξιζε άφτός, άφου φίλο του τον είχε ο Άργύρης.»

27 του Χριστού 1911.

Ζ'.

ΕΝΑ ΟΝΕΙΡΑΚΙ

«Νά σου πώ, μαμά, είδα όνειρο τη νύχτα. Είμουνε στην άκρογιαλιά. Και στά χόρτα μέσα είχε ζώα, ζώα πληθός. Κάτι μικρά ψαράκια σάν τις σαρδέλλες. Κ' ένας λύκος μεγάλος με ρώτησε. «Είσαι φρόνιμη τάχα ή μήπως είσαι γρινιάρη;» Έπειτα, με άπίθωσε χάμω και πήγε να πλαγιάση στο χόρτο, έπειδή κ' είμουνε φρόνιμη. Κάτασπρος είτανε. Είμουνε τότες σ' ένα δρόμο μικρούτσικο, άπ' όπου δεν έδλεπε; τη θάλασσα, γιατί δέντρα μου την κρύφτανε. Και τα ψαράκια κολυμπούσανε στα χόρτα, σέ μιὰ τρύπα κάτω γεμάτη νερό. Μά όταν έδρεχε, τα σκεπάζανε, άφου είτανε δόλογυμνα και δέ φορούσανε σκούφια. Και στο χόρτο μέσα, είχε άλλα πολλά ζώα. Έτσι έλεγε τόνειρό μου, τη νύχτα με το σκοτάδι, την ώρα ίσια ίσια όπου οί ποντικοί πάνε και τρέχουνε στο μαγειρείο.»

13 του Άλωνάρη, 1911.

Η'.

ΚΙ ΑΛΛΟ ΕΝΑ

«Ο παππούς, στόνειρό μου, δεν είχε πιὰ το μπαστούνι, δεν είχε πιὰ το καπέλλο του και δεν μπορούσε πιὰ να κοιμηθώ. Γιατί έλειπε, λείει, μακριά μακριά το έγγονάκι του, με αναζητούσε, με πρόσμενε κ' έτσι δεν έτρωγε πιὰ λεμόνι κ' είχε γίνη λιγνός λιγνός. Και φώναζε δλοένα στο τραπέζι. «Έγγονάκι μου, νάρθής, που δίχως έσένα δεν μπορώ.»

— «Και τότες, τί έκαμες;»

— «Θά του στείλω λίγο φιλάκι, να χαρή.»

30 του Χριστού, 1911.

Θ'.

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ

— «Έλα, έλα, χρυσέ μου, έλα. Έλα λιγάκι νακούσης τον πόθο μου τον κρυφό, τον πόθο έκαινης που σε λατρεύει. Αρχίζει, τελειώνει ο χρόνος, έσύ πάντοτες τα ίδια σκυμμένος στο γραφείο σου και

δουλεύεις. Δούλεβε, άχ! δέ σου λέω, μα πώς δέ δουλεύεις λιγάκι και για μένα; Γιατί όχι, άφου μπορείς, άφου έχεις, καθώς σ' έκαμε ή τύχη, δυο γλώσσες μητρικές; Παραίτησε μιὰ στιγμούλα τουλάχιστο τα βωμάττικα. Την καρδιά μου, τη χαρά ή τον πόνο μου, κι όλα, όλα τάλλα που μέσα μου τρέμουνε και λαχταρούνε κι αγαπούνε, πώς δεν έρχεσαι να τα πής, έσύ που τα ξέρεεις, στη γλώσσα της δικής μου της καρδιάς; Η ψυχή μου, πρῶμα σου έγω σου την έδωσα. Δώσε της τώρα έσύ μορφή, νόημα, ύπαρξη στη γραφή σου. Χάρισέ μου και μένα ένα βιβλιαράκι σου, να ζήσω και κατόπι, που σου χαρίζω τη ζωή μου. Δέ θά μου τέρνηθής; πιὰ σήμερα πρωτοχρονιά.»

— «Σώπα, σώπα, και με σκοτώνεις. Θάβρεις τάχα πώς δεν το συλλογίστηκα χίλιες φορές; Θαβρεις πώς δεν το πιθυμώ τρελά; Χωρατέεις; Άφησε πο! θά μου είτανε μιὰ γλύκα να χύσω στο χαρτί τάριστούργημα που είσαι, το ζωντανό. μιὰ γλύκα να πονέσουμε και να χαρούμε στη γλώσσα τη μοναδική του τόπου μας του λατρευτού. μήν ξεχνούμε και το χαρτζιλίκι. Μουσική μονάχη, παιδί μου, θά κταντούσε της τσέπης μας ο κρότος. Θά πουλούσαμε και θά πουλούσαμε αντίτυπα! Θά τα διαδάζανε κιόλας. Θά μάς φέρνανε ήσυχη, χουζουρεμένη, αγαθή δόξα.

Όχι! Όχι! Κ' ή μοίρα μου δεν το θέλει. Για μένα δεν είναι του κόσμου τα καλά. Πρέπει άκατάπαφα να όργωνω το χῶμα το άχάριστο και το βάρβαρο. Αρχίζει, τελειώνει ο χρόνος, αδιάφορο. Έγώ, τη δουλειά μου. Κ' ή δουλειά μου, άχ! μήτε μου δίνει την άδεια νακούσω, άγγαλέ μου, της ψυχής σου το κλάμα.»

Δεφτέρα, 1 του Γεννάρη, 1912.

Ι'.

ΟΙ ΕΝΝΙΑ

Η γάτα. Λαίμαργη και ψέφτρα. Κάθεται, προσμένει το θύμα της, και πετιέται καταπάνω του. Το καταπίνει άμάσητο. Στο δέντρο άψηλά θάνεδη, να πιάση το πουλι τάθωο.

Η σκύλα. Τρώει τα παιδιά της. Δεν την ξεπερνά ούτε ή άλεπού στην κατέργαριά, στην άγρια τη μαργιολιά του κυνηγιού.

Η άρκούδα. Λιξιάρικα λιμπίζεται τα φρούττα, το μέλι, όσο και το φρέσκο το κριάσι το σπαρταριστό. Σκάφτει και δεν παγώνει στα χιόνια μέσα τη φωλιά της.

Η λύκαινα. Δέ φοβάται, δέ λυπάται τις γυναίκες; τα παιδάκια, τα μωρά, πάει και τούς στήνει καρτέρι, να τούς ριχτή. Πιδ τρομερή, σά λυσιαίαση, άκόμη κι από τη σκύλα.

Η άλεπού. Η άνυπότακτη. Άξια είναι, όταν την πιάσης, με τα νύχια της μπηγμένα στο λαιμό της, να πνιγή, κάλλια παρά να δουλέψη τον άθρωπο. Βγαίνει στο κυνήγι με το σκοτάδι, από μακριά σε ξανόγει, και μ' ένα δυο γύρους, σου κόφτει το δρόμο, άπ' όπου κι αν πάς.

Ἡ λιονταρίνα. Τὴ νύχτα, κοντὰ στὰ ποτάμια τὰ μεγάλα, περπατεῖ. Ἀλλοίμονο στὸ ἄδολο τὸ ζῶο πού ζυγώσῃ. Ἀλλοίμονο στὴν ἀντίλοπη μὲ τὰ μάτια τῆς τὰ γαλανά, πού σὲ κομμάτια τὴν χρουρελιάζει καὶ τότες βγάζει μιὰ φωνή, πού ὅποιος τὴν ἄκουσε στὴν ἐρμιά, τρέμει ὡς τὸ θάνατό του.

Ἡ γύαινα. Ἡ σιχαμένη. Στὰ νεκροθαφεῖα γυρῶν, ξεθάφτει τοὺς νεκροὺς καὶ θρέφεται μὲ τὰ κόκκαλά τους.

Ἡ τίγραινα. Ἡ ζουλιάρα. Ἡ ἀθροποφάγα, πού μονοστιγμῆς, στὰ δόντια τῆς τὰ παντοδύναμα, σὲ στίγγει καὶ σὲ σπάνει. Ὅλα τῆς εἶναι τὸ ἴδιο. Τὰ καμαρωμένα, τὰ ἔμορφα παθόνια τὰ σκοτώνει καὶ τὰ βρυφᾷ, ὅσο καὶ τὰ γριγοῦρουνα τὰ παχόσαρκα.

Ἡ γύπαινα. Πετᾷ, πετᾷ στὰ ὕψητα ἐκεῖ ἀπάνω. Πετᾷ πρὸς τὸν οὐρανό, ἀνεβαίνει καὶ ἀνεβαίνει, γιὰ νὰ χουμήσῃ πὺδ ἐφκολα, νὰ σ' ἀρπάξῃ, νὰ σὲ τσακίσῃ, νὰ σὲ φάῃ.

Νὰ σὲ φάῃ! Γιατί τρώνε κ' οἱ ἐννιά. Τρώνε καὶ νὰ τες οἱ ἀληθινὲς οἱ ἐννιά Μοῦσες. Θεὸς δὲν εἶναι, εἶναι θεριά πρὸς τὴν ψυχὴ τοῦ ποιητῆ τρώνε.

Δεπτέρη, 1 τοῦ Γενάρη, 1912.

ΙΑ'.

ΡΟΔΙΝΟΣ

Εἶναι κάτω, σ' ἓναν τόπο γνωστό μου, σ' ἓναν τόπο ἀγαπητό, ἓνας δρόμος ῥόδινος, πρὸς ὃν ἡλιος, στὸ βασιλεῖμά του τὸν περεχύνει μὲ μιὰ χρυσόβολή του ἀχνάδα. Τριανταφυλλὶ μοιάζει ὡς καὶ τὸ χῶμα, τόσο γλυκά, τόσο ἀπαλὰ τὸ χαδέθει τὸ φῶς περνώντας ἀπὸ τίς φυλλωτιὲς πού σαλέδουνε ἀγάλια γάλια δεξιά καὶ ἀριστερά.

Ἐχει ὁ δρόμος ὁ ῥόδινος μιὰ ἡσυχία, ἔχει μιὰ εἰρήνη, ἔχει ὅμως καὶ μιὰ χάρη ἐφτυχισμένη, πού μόλις τὸ πιστέβεις πῶς ἀνεβαίνει στὸ νεκροθαφεῖο ἴσα τοῦ χωριοῦ.

Ἀχ! ἐσύ, ἀθώα ψυχὴ, ἀπλοϊκό, ἀγαθὸ πλάσμα, ἐσύ πού εἶδες καὶ πού ἔπαθες, πού ὡς τὴ στερνὴ σου τὴν ὥρα, μὲ τὴν ἀβρόωσια σου τὴν τρομερή, τράδηξες χίλια βάσανα, παιδί μου, ἐσύ, ἐκεῖ ἀπάνω κοιμᾶσαι, καὶ ὁ δρόμος πού σήμερις ὡς τὸ βουβὸ σου τὸν τάφο ἀκολουθῶ, εἶναι ῥόδινος ἓνας δρόμος.

Ἔτσι, ἀκέμη καὶ κατόπι ἀπὸ τὸ θάνατό σου, μοὺ ἀπέμεινες παράδειγμα πιστό, μοὺ ἀπόμεινες παρηγοριά καὶ ἐδηγός μου. Ὅταν κάνεις ἔκαμε τὸ χρέος του, ἔτι καὶ ἂν εἶδε, ἔτι καὶ ἂν ἔπαθε, ῥόδινος πρέπει ὁ δρόμος νὰ τοῦ χαμογελᾷ, ὁ δρόμος πού πηγαίνει στὴ στερνὴ τοῦ τῆ φωλιά.

Τετάρτη, 3 τοῦ Γενάρη, 1912.

ΙΒ'.

ΑΓΑΠΗ

Ἀγνωστέ μου ἐσύ, κακομοῖρη μου καὶ μὲ τὸ δίχως ἄλλο φτωχέ μου τοῦ δέκατου πέμτου αἰῶνα γραφιά, πού ἡσυχὰ καθόσουνε στὸ καμαράκι σου

καὶ μὲ χέρι προσεχτικό, ἀντίγραφες, γιὰ λίγους παρὰδες, κάτι «ἐρωτοαποκρίσεις τῶν ἀγίων πατέρων», ἀνατρίχιασες, πές μου, ἔταν εἶδες τὸ θεο ἀπὸ βω-
ταπόκριμα.

«Τὶ ὑψηλότερον τοῦ οὐρανοῦ; — Ἡ ἀγάπη.» (1)

Ναί, ἡ ἀγάπη. Φαντάσου! Ἡ ἀγάπη πού μᾶς συνεδένει μὲ τοὺς περασμένους καὶ μὲ τοὺς μελλού-
μενους, ἡ ἀγάπη πού μὲ κάνει καὶ σὲ πονῶ, χωρὶς νὰ σὲ ξέρω, ἡ ἀγάπη πού μὲ κάνει καὶ ἀπὸ τώρα νὰ
πονέσω τὸν ἄθρωπο τὸν καλὸ πού κατόπι θὰ μὲ δια-
δάσῃ.

Τετάρτη, 3 τοῦ Γενάρη, 1912.

ΙΓ'.

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΠΟΝΟΙ

Μὲ τοὺς πόνοὺς μου τοὺς πολλοὺς κάνω τὰ πολλὰ μου τὰ βιβλία.

Πιάνω τὸν πόνο κάθε φορά, τὸν κοιτάζω, τὸν ξαναπονῶ καὶ τὸν ξεχύνω ἀπάνω στὸ ἄσπρο, τὸ ἀραδωτὸ χαρτί πού μελανιάζει καὶ πάει.

Κι ἅμα τέλειωσε ὁ ἓνας τόμος, ἀμέσως, δίχως τὸ παραμικρὸ τὸ χασομέρι, δίχως κανὲν τὴν ἀνάσα μου νὰ πάρω, τρέχω, γυρέω κανέναν πόνο καινούργιο, γιὰ νὰ βγῇ καινούργιο κανένα ἔργο.

Πόνο γράφει, ἀπονιά δὲ σηκώνει τὸ ἀπάγγελμα τὸ καταραμένο τοῦ ποιητῆ. Ἄλλη χαρὰ δὲν ἔχει παρὰ ἔταν προσφέρῃ τὸν πόνο τοῦ στὴν Ἰδέα. Τότες γίνεται χαμόγελο τὸ δάκρι του. Καὶ τοῦ δίνει ἔτσι κουράγιο γιὰ τὰ δάκρια τὰ μελλούμενα, γιὰ τὰ μελλούμενα τὰ ἔργο.

Πέμπτη, 22 τοῦ Θεριστοῦ, 1911.

ΨΥΧΑΡΗΣ

INTÉRIEUR

Δὲν τὸ πιστεύεις πῶς μπορῶ νὰ περάσω ἔτσι ὅλη μου τὴ ζωὴ; —

Ἔνα τετράγωνο τραπέζι μικρό. Ἀπέναντί μου Ἔσθ καθισμένη, μὲ τὴ νοχέλεια τῷ λευκῷ σου χειρῶν ξαπλωτὴ ἀπάνω στὸ σανίδι. Σὰ δυὸ κρῖνα πολὺ βαριὰ πού λυγίσανε. Κ' ἐγὼ ἀντικρὺ σου, μὲ τὰ μάτια καρφωμένα στὰ δικὰ σου τὰ μάτια.... Γλυκειά, τὸ κόκκινο πιετὸ πού καίει μέσα στὰ βενέτικα κρυστάλλια εἶν' ἀπάνω στὸ τραπέζι. Κ' ἓνα φῶς ἡλε-
χρικό — θαμπό — καθὼς κρυσταλλίζεται μέσ' ἀπ' τὸν κινέζικο χυρτένιο γλόμπο, πέφτει ἀπάνω στὸ πρόσωπό σου πού δὲ λάμπει, στὰ μάτια σου πού δὲ σαλεύου-
νε, στὸ κατακόκκινο ρόδο τῷ χειλῶ σου. Τὸ φῶς καὶ

(1) Κ. Τὸ Διετοπίς τῆς Ὁδοσίας, Βυζαντινὴ μερίδα, IV, 1899, σ. 147.